

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे

बी. ए. - (विशारद) सामाजिकशास्त्रे

परीक्षा : मे - २०२२

द्वितीय वर्ष

सत्र - ४

विषय:- विकासाचे अर्थशास्त्र (भाग-२) (EC - 403)

दिनांक : २६/०५/२०२२

गुण : ६०

वेळ : स. १०.०० ते. दु. १२.३०

- सूचना :**
१. सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
 २. उजवीकडील अंक त्या प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.
 ३. उत्तरपत्रिकेत प्रश्नपत्रिकेतील प्रश्नक्रमांक लिहिणे आवश्यक आहे.
 ४. आवश्यक तेथे पेन्सिलने आकृत्या काढा.

प्र.१. पुढील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार) (४०)

- १.१ अल्पविकसीत देशांनी श्रमप्रधान उत्पादन तंत्र निवडावे असे का म्हटले जाते?
- १.२ विकास प्रक्रियेत परकीय मदतीची कोणती भूमिका असते?
- १.३ नर्कसाचा 'छुपी बेकारी व भांडवल संचय' हा सिद्धांत स्पष्ट करा.
- १.४ हर्षमन यांचे असंतुलित विकासाचे तंत्र स्पष्ट करा.
- १.५ रोस्टोवच्या सिद्धांतानुसार आर्थिक विकासाच्या कोणत्या अवस्था असतात?
- १.६ आर्थिक विकासाच्या प्रक्रियेत शासनाला कोणती भूमिका पार पाडावी लागते ?

प्र.२. पुढील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) (१०)

- २.१ तंत्रज्ञानाचे महत्त्व स्पष्ट करा.
- २.२ उत्पादन तंत्राची निवड करताना कोणत्या घटकांचा विचार करावा लागतो?
- २.३ रोझेनस्टीन रोडान यांचा 'व्यापक प्रयत्न' सिद्धांत स्पष्ट करा.
- २.४ 'अमर्याद श्रमपुरवठ्यातून आर्थिक विकास' हा लेविसचा सिद्धांत स्पष्ट करा.

प्र.३. टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) (१०)

- ३.१ भांडवलप्रधान उत्पादनतंत्राचे फायदे
- ३.२ परकीय मदतीचे स्वरूप
- ३.३ असंतुलनाची परिणामकारकता
- ३.४ रोस्टोवचा सिद्धांत आणि विकसनशील देश

Translation in English
Sub: Economics of Development (Part-II) (EC-403)

Instructions:

- 1) All Questions are Compulsory.
 - 2) Figures to the right indicate full marks.
 - 3) In the case of any doubt the Marathi version shall be held to be authentic and final.
 - 4) Draw the diagram with pencil wherever necessary.
 - 5) While writing answers the respective question numbers must be mentioned in the Answer Book.
-

Q.1. Answer the following questions in brief. (Any Four) (40)

- 1.1 Why it is said that underdeveloped countries should use labour intensive production technique?
- 1.2 What role does foreign aid play in the development process?
- 1.3 Explain Nurksay's theory of disguised unemployment and capital accumulation.
- 1.4 Explain Harshman's technique of imbalanced development.
- 1.5 According to Restov's theory, what are the stages of economic development?
- 1.6 What role does the government have to play in the process of economic development?

Q.2. Answer the following questions in short. (Any Two) (10)

- 2.1 Explain the importance of technology.
- 2.2 Which factors are considered when choosing a production technique.
- 2.3 Explain the big push theory by Rosenstin Rodan.
- 2.4 Explain Lewis's theory of economic development through unlimited labour supply.

Q.3. Write short notes. (Any Two) (10)

- 3.1 Advantages of capital intensive production technique
 - 3.2 Nature of foreign aids
 - 3.3 Effectiveness of imbalance
 - 3.4 Rostov's theory and developing countries
-